

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Coniza. Abligurator.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

CASTIMONIA. CAP. XLII.

Cicutam nonnulli pro hieroglyphico castimonie posuere. Causam ego eam esse crediderim, quod si ejus herbarum succo testes illinantur. Venus cohibetur, præcipueque spiritus ejus, quæ significatio.

Diosc. li. 4. cap. 74.

*Cicuta est-
Pollutiones nocturnas.*

*Quo Sacra-
tem mori
cegerunt.*

Diosc. li. 3. c. 45. &

Plin. l. 20. c. 23.

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

*Ruta pro-
prietas
varia.*

Ubi vasa quædam, quid sibi quæque velint, recensuimus, incidimus in calicem, cumque non alia de causa supplicii de aliquo sumpti hieroglyphicum esse docuimus, nisi ob cicutæ succum, qui fontibus capite damnatis propinari solitus esset, idque præcipue Atheniensium instituto: ibique de calice in sacris etiam literis differuimus.

DE RUTA.

CASTIMONIA. CAP. XLIV.

Eadem ratione Ruta quoque hieroglyphicum est castimonie, qua cicutæ, diversa tamen natura vi: illa, quia plurimum refrigerat: hæc quia supra modum exsiccatur: atque, ut Dioscorides tradit, genituram in potu ciboque extinguit ruta. Theophrastus ob siccitatem durare, & ob caliditatem exurere dicit. Utcumque, ita Ovidius:

Utilius summas acuentes lumina rutas,

Et quicquid Veneri corpora nostra negat.

Est & magis arcana causa, quam siccitas caliditasve nimia, quæ ratam continentioris vitæ hieroglyphicum esse iusserit. Nam cum Serpens, ut suo loco dictum, voluptaria nequitia signum sit, ruta mirum cum tota sit Serpenti adversaria, eosque vel odore fuget suo, ut plerique veterum tradidere, quamquam vim eam inesse uni sylvestri tradunt, merito pro castimonia ponitur. Ad id porro quod acere lumina dicit Ovidius, Apulejus rorem ejus herbarum matutinum prodesse tradit, vel cum matutino maduerit, succos in hunc usum colligendos. Atque alibi, rosida folia de cæca in vase vitreo decoquenda, vino veteri admixto, atque ita inungendum. Cur vero Serpentes ruta horrescant, causam eam Philosophi comminiscuntur, quod Serpentes frigiditate siccitateque sint præcipua præditi, unde non immerito terrarum orbis per Serpentes effugiem ostendatur. Sic enim & frigidum est elementum terræ, & Saturno Anguis, ut alibi dictum, in manu statuitur, cuius fides & frigiditas & siccitas censeferi autumant Astronomi. Ruta vero quamvis calida admodum, ipsa tamen siccitate longe præstat, adeo ut affluentiori quadam ariditatis vi apta sit ad simile contumendum, eodem modo quo Proclus non aliam ob causam Galli cantum Leonibus horrore esse putat, nisi quia solaris virtus utrique insita sit animali, sed longe præstantius Gallo, quam Leoni. Neque dissimulanda est vis rutæ prorsus admiranda, quæ non Serpentes tantum fuget, verum etiam Feles (ita Boinas nonnulli vocant, de qua loco suo in *Æluto*) prohibeat ne adrepant, si ejus herbarum ramuli in columbarii fenestris & ingressibus aliis suspensi fuerint, traditur a Florentino in Constantini Caesaris collectaneis. Quod vero venenis ruta resistat, Mustelæ sunt documento, quæ cum Serpenti dimicaturæ, cibo ejus armantur, unde eam à nonnullis Viperalem appellari, tradit Apulejus. Et Mithridaticum illud adversus venena medicamentum nulli jam non innotuit: regem quippe Ponti Mithridatem cum fratris sui timeret insidias, rutæ folia xx. cum duabus nucibus juglandibus, & totidem caricis, admixto falis grano, jejunum quotidie accepisse.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

Plin. li. 20. c. 13.

DE CONIZA.

ABELGURITOR. CAP. XLV.

Egyptii Sacerdotes hominem qui bona sua abligurisset, & ut Horatius diceret, *paternas mater-
nasque res fortiter absumpisset*, significare si vellent, pecudes caprasve Conizam depalcentes pro-
hieroglyphico facere conlucuerunt: siquidem constat animalia ea, quæ Coniza vescuntur, insana-

*Abiguri-
orum in-
diciem.*

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

Hor. Epist.

A billi inde firi confecta deficere. Quoniam vero peculium Aegyptiorum fere omne in gregibus consistabat, unde univ[er]sa ea gens Pastores à nonnullis in opprobrium vocitati, quamquam, ut alibi diximus, sacerdotes eorum, quiq; sacro cuiuspiam initiati essent, Pastores ita abominabantur, ut ne alioquin quidem eos fas putarent, notum ex historia sacra, cum Pharae coloniam Josippi parentibus & fratribus indulgere meditarietur, non admittendos in Aegyptiorum commercia cenluit; quia Josippus industriam eorum omnem in armentis esse confessus erat, eos tamen & commode & liberaliter, opportuno feracissimoq; loco, scorsum à suorum consortio habitare iussit. Utcumq; autem, eosum Aegyptiorum per Oves & Capras exprimere moris erat.

Gen. 6.47.

AMATÆ REI DESERTOR. CAP. XLVI.

Sed enim quæ vis herbæ ejus esset in polypos, curq; hominem amata relinquere pernitem, subitoto tamen eventu aliquo abalienatum, per conizam adnotam Polypo, sacerdotes ipsi commonestrare soliti essent, in Polypi commentario inter pisces enarratum est. Exigere vero res mihi videntur, quoniam de coniza facere mentionem sæpe continget, super ea loco hoc quædam aperire, quæ apud auctores tam Græcos quam Latinos varie tradita sunt, atq; ea quidem perplexæ admodum.

Origanum herba est vulgo nota Romæ, atq; aliis univ[er]sa Italiae locis, ^{origani} Græcè, Cunila plurimum Latine dicta, quam, utpote præcipue suam, Ligures littorales Cornabulam vocant, putri, ut proverbio fertur, apu[er]issimam falsamento: nomen ab ea specie sumptum, quæ Cunila bubula appellatur. Cæterum cum permultæ ejus species ab auctoribus referantur, eademq; variis cognominibus appellatur, diligentiori cura ad Medicos delegata, satis nos habituri sumus, si Cunilam bubulam eam acceperimus, quæ Origani species est, quam à testudine cum eam Viperam ederit, ad incolumitatem carpi dicit Aristoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinium legas, contra Serpentes privatim in vino bibi, quæ Cunila bubula appellatur. Apud Aristotelem, Ciconiæ cum vulvis acceperit (cas enim cum Serpentibus assidue dimicare cogitum) Origanum plagæ imponunt. Theodoros Gaza, vir accuratissimus, Origanum libenter Cunilam vocat, alicubi Pulicarem, quia pulices necat, stratis supposita, strataq; sub lecticis. Cunilam hanc nostratam Saturejam à rusticis vocari tradit lib. 10. Columella. Horam testimonia fuerunt adducenda, quia sunt nonnulli, qui Cunilam

Origani Græcis Cōniza, an- pla descriptio, ejus q; virtus.

Ita & Dioscor. lib. 3. c. 28.

Cornabulam eandem & Origanum esse pertinacius negant. Addam & illud, cum inter tres præcipuas Origani species Onites connumeretur, doctissimos ætate nostra viros de hac non parum dubitare, eamq; sibi incognitam ingenue profiteri. Nostri Bellunenses agrestem quandam Origani speciem vulgo provenientem, caule, foliis, & floribus grandioribus, odore tantum non usquequaq; suavis, sed vultore, Pulegium a sininum vocant, quæ nimirum Cunila bubula est, quæ in Liguriis Cornabula, & eodem apud nos usu, quo apud Ligures, falsamenti insperfa. Putarim vero Onitis vocabulum à ^{origani} Onite, qui A sinus est, commodissime deductum. De Formicis vero nostræ hujus odore fugatis, experimentum ipse feci, quod ad biduū post insperionem efficaciter successit, ut locū omnino desererent. Ne vero cuiuspiam mirum adeo videatur, gramini huic eam inesse vim, Ambrosius herbam quandam memorat, Gillam appellatam, cujus folia turtur nidis suis excluso fetu superjaciatur, eoque pacto pullus à Luporum incurfu depraedationeq; tutetur: Lupus enim folium ejusmodi usq; ad fugam abhorret. Leopardus vero allium ita sibi lentit abominabile atq; contrarium, ut si quis eo locum, ubi ille morari sit solitus, confecerit, exilire cogatur, & aufugere. Alianus 1. de Animal

Lupi Gillam herba fugantur. Leopardus allio.

Dnaturæ scribit, Noctuas à Ciconiis suo nido procul summoveri, platanis eo foliis importatis, quorum contactum Noctuae ferre nequeant, ex eo in torporem dilabentes, Ciconiasq; ita pullorum suorum incolumitati prospicere, quibus assidue Noctuae inimicabiliter insidiantur: de quarum alium inimicitis suo loco dictum. Neq; vero Ciconia tantum, Turturesve, aut Testudines medellam sibi nanciscuntur naturæ ductu, verum etiam & Canes, & Sues, & ex brutis pleraq; alia. Canes quidem cum Fellis vitio laborant, gramin illud suum depalcuntur. Sues si cephalalgia erucientur, fluviates Canecos in vestigant. Mustela rutam, si venenatum quid comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Hujusce rei quænam sit causa non otiose quaritur à quibusdam: quippe cum animalia hæc neq; talia didicerint ab aliis, neq; quidem doceri potuerint, cur ita

Canes, Sues, Angues natura ductu remedia sibi propria comparant.

